

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Рівненський державний гуманітарний університет

**ФІЛОСОФІЯ.
ПЕДАГОГІКА.
СУСПІЛЬСТВО**

Збірник наукових праць РДГУ

Випуск 2

Засновано у 2011 році

Рівне – 2012

УДК 1+37+316.3
ББК 87+74+60
Ф-561

Рецензенти: **Закович М. М.** – д. філос. н., професор кафедри культурології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова;

Лісова С. В. – д. пед. н., професор, директор Інституту педагогічної освіти Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янука, дійсний член АПСН;

Троян С. С. – д. і. н., професор, завідувач кафедри міжнародних відносин і країнознавства Рівненського інституту слов'янознавства Київського славистичного університету

Ф-561 **Філософія. Педагогіка. Суспільство :** Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету. Вип. 2. – Рівне : видавець О. Зень, 2012. – 399 с.

ISBN 978-617-601-024-1

Концепція збірника базується на науковій актуалізації методологічних засад гуманітарного знання і висвітленні духовно-практичного потенціалу наук про людину і суспільство. Розрахований на фахівців гуманітарних і соціально-політичних наук.

УДК 1+37+316.3
ББК 87+74+60

ISBN 978-617-601-024-1

© Рівненський державний
гуманітарний університет, 2012

Головний редактор:

Шугаєва Л. М. – д. філос. н., професор, завідувач кафедри філософії Рівненського державного гуманітарного університету

Редакційна колегія:

Булига І. І. – к. філос. н., доцент кафедри філософії Рівненського державного гуманітарного університету (відповідальний редактор).

Вербець В. В. – д. пед. н., професор, декан художньо-педагогічного факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Гон М. М. – д. політ. н., професор, завідувач кафедри політичних наук Рівненського державного гуманітарного університету.

Докаш В. І. – д. філос. н., професор, завідувач кафедри соціології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Дем'янюк Т. Д. – к. пед. н., професор, завідувач кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету, заслужений працівник освіти України.

Дичківська І. М. – к. пед. н., доцент, професор кафедри педагогіки і психології (дошкільної) Рівненського державного гуманітарного університету, член-кореспондент АПСН (відповідальний редактор).

Жилюк С. І. – д. і. н., професор, завідувач кафедри релігієзнавства Національного університету «Острозька академія»

Литвиненко С. А. – д. пед. н., професор, професор кафедри практичної психології та психотерапії Рівненського державного гуманітарного університету.

Малафійк І. В. – д. пед. н., професор, завідувач кафедри загальної і соціальної педагогіки та акмеології Рівненського державного гуманітарного університету, член-кореспондент АПСН.

Павелків Р. В. – д. психол. н., професор, академік Академії наук Вищої школи України, директор Інституту психології та педагогіки, проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету, заслужений працівник освіти України, відмінник освіти України.

Пальчевський С. С. – д. пед. н., професор, професор кафедри загальної педагогіки та акмеології Рівненського державного гуманітарного університету, заслужений учитель України.

Петренко О. Б. – д. пед. н., доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Поніманська Т. І. – к. пед. н., професор, проректор з наукової роботи, завідувач кафедри педагогіки і психології (дошкільної) Рівненського державного гуманітарного університету, член-кореспондент АПСН, відмінник народної освіти України.

Постоловський Р. М. – к. і. н., професор, ректор, завідувач кафедри всесвітньої історії Рівненського державного гуманітарного університету, заслужений діяч науки і техніки України, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, член-кореспондент АПСН.

Саух П. Ю. – д. філос. н., професор, академік Академії наук Вищої школи України, почесний академік Міжнародної кадрової академії, ректор, завідувач кафедри філософії, Житомирського державного університету імені Івана Франка, заслужений працівник освіти України.

Стоколос Н. Г. – д. і. н., професор, завідувач кафедри філософії і соціальних наук Рівненського інституту слов'янознавства Київського славістичного університету.

Швецова-Водка Г. М. – д. і. н., професор, професор кафедри бібліотекознавства і бібліографії Рівненського державного гуманітарного університету.

Яроцький П. Л. – д. філос. н., професор, головний науковий спеціаліст Відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України.

*Друкується за рішенням Вченої ради
Рівненського державного гуманітарного університету
Протокол № 7 від 27 січня 2012 р.*

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації:
Серія КВ № 17745-6595Р

Адреса редакції:
кафедра філософії, Рівненський державний гуманітарний університет,
вул. Остафова, 29, м. Рівне, 33027

ЗМІСТ

<i>Бабак І. В.</i>	9	Феноменологія національної та етнічної ідентичності в контексті розвитку самосвідомості особистості
<i>Докаш В. І.</i>	17	Предестинаційна есхатологія Якова Армінія
<i>Ліщук Н. Д.</i>	25	Екзистенційні мотиви вибору конфесійної належності віруючими пізньопротестантських напрямків
<i>Мельничук М. С.</i>	36	Філософсько-релігієзнавчий аналіз модернізаційних тенденцій у мистецтві сучасного протестантизму
<i>Мельничук Ю. І.</i>	46	Православна проповідь як соціокультурне надбання українського народу
<i>Мишков В. Я.</i>	57	Старообрядницька полемічна література XVIII століття та її філософський зміст
<i>Коберник Н. І.</i>	68	Соціально-культурні передумови формування світогляду Кирила і Мефодія
<i>Руденко Н. М.</i>	78	Проблема не насилля в християнстві
<i>Шугаєва Л. М.</i>	85	Основні тенденції розвитку релігій у глобалізованому світі
<i>Шамсутдинова-Лебедюк Т. Н.</i>	95	Сучасні взаємовідносини чоловіка й жінки в ісламі
<i>Шевчук К. С.</i>	107	Основна проблематика творчості Георгія Челпанова Київського періоду

Педагогіка

<i>Вербець В. В.</i>	121	Феноменологічні засади духовності студентської молоді
<i>Дзюбишина Н. Б.</i>	133	Реформування освіти у контексті чеського національно відродження (кінець XVIII – перша половина XIX ст.)
<i>Доманюк О. М.</i>	143	Форми роботи дошкільного навчального закладу та сім'ї з проблеми соціального розвитку дітей дошкільного віку у теорії та практиці дошкільної освіти
<i>Кокарева А. М.</i>	153	До проблеми особливостей організації навчального процесу в умовах кредитно-модульної підготовки
<i>Литвиненко С. А., Павелків К. М.</i>	160	Формування рефлексивної культури у професійно-педагогічній підготовці майбутнього вчителя
<i>Мисик І. Г.</i>	170	Об особенностях института непрерывного образования в Украине
<i>Мишкарьова С. В.</i>	185	Організаційні засади діяльності православних братств у Західній Україні у міжвоєнний період 1921-1939 рр.
<i>Нечипорук Л. І.</i>	194	Діалог у комунікативній діяльності особистості як соціальна вимога XXI століття
<i>Пальчевський С. С.</i>	204	Проблеми змісту освіти у світлі її сучасної філософії

<i>Петрук Л. П.</i>	212	Формування мисленнєво-мовленнєвої культури фахівців гуманітарного профілю у процесі вивчення курсу «Риторика»
<i>Руденко В. М.</i>	220	Педагогічна рефлексія культури в умовах глобалізації освіти
<i>Смолінчук Л. С.</i>	230	Роль і місце тестування у системі методів оцінювання якості освіти
<i>Сорочинська Т. А.</i>	237	Формування засад моральної культури радянського вчителя у педагогічних закладах Рівненщини (1939-1950-ті рр.): історико-педагогічний дискурс
<i>Тадєєва І. М.</i>	247	Виховання гуманних якостей обдарованих дітей молодшого шкільного віку
<i>Тимочко І. Б.</i>	258	Створення народних бібліотек-читалень як один із напрямків просвітницько-громадянської діяльності православних братств Волинського краю (друга половина XIX – початок XX століття)

Суспільство

<i>Гон М. М.</i>	269	Особливості формування української історичної пам'яті в час демократичного транзиту
<i>Грипич С. Н.</i>	286	Інформатизація сучасного суспільства: стан, проблеми, перспективи
<i>Десятничук І. О.</i>	298	Свобода слова та вплив громадської думки у Чехословаччині періоду «Празької весни»

<i>Лукомська О. І.</i>	310	Державні важелі регулювання банківської інвестиційної діяльності в Україні
<i>Павелків Р. В.</i>	324	Розуміння морального розвитку особистості у руслі психологічної парадигми
<i>Пержун В. В.</i>	339	Соціальна солідарність як чинник консолідації українського суспільства
<i>Ступницька Н. І., Ступницький В. В.</i>	350	Філософія теледозвілля як відображення української економіки
<i>Филипович Л. О., Гаврілова Н. С.</i>	360	Релігійна освіта в Україні: стан і перспективи
<i>Шкрібляк М. В.</i>	373	Історіософський аналіз архівних джерел про роль та місце «світського елемента» у суспільно-релігійних процесах Берестейського та Постберестейського періодів
<i>Ямницький В. М.</i>	388	Духовність особистості: психологічний підхід

20. Скорбь познання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://hedir.openu.ac.il/kurs/skorb_poznaniya-book.html
21. Степана Бандеру пропонують на «Почесного громадянина Рівного» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ogo.ua/articles/view/2011-01-20/25713.html>
22. Тощенко Ж. Т. Историческое сознание и историческая память. Анализ современного состояния [Електронний ресурс] / Ж. Т. Тощенко // Новая и новейшая история. – 2000. – №4. – Режим доступу: <http://vivovoco.rsl.ru/VV/JOURNAL/NEWHIST/HIMEM.HTM>
23. У Рівному планують встановити пам'ятник Степану Бандері [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ogo.rv.ua/hot_news/32500
24. Химка І. Визнання попри знання ? / Іван Химка // Критика. – 2010. – Ч. 7–8 (153–154). – С. 20–21.
25. Шехтман Г. Юбіляр юбіляру рознь: Юрий Шухевич против Симона Визенталя [Електронний ресурс] / Григорий Шехтман // Еврейский обозреватель. – 2008. – № 5/168 (март). – Режим доступу: http://www.jewukr.org/observer/eo2003/page_show_ru.php?id=2370

УДК [02+008]:316.3

Грипич С. Н.

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

У статті аналізується сутність процесу інформатизації сучасного суспільства, характеризується його стан у світовому та вітчизняному просторі культури. Акцентується увага на історичних аспектах розвитку інформації. Визначаються риси інформаційного суспільства, ознаки інформаційної культури в суспільстві. Окреслено перспективи інформатизації сучасних суспільств.

Ключові слова: *інформатизація, інформаційний процес, інформаційна культура, суспільство, соціокультурні умови, інформаційне суспільство, інформаційні потреби.*

В статті аналізується суть процесу інформатизації сучасного суспільства, характеризується його положення в міжнародному та національному просторі культури. Акцентується увага на історичних аспектах розвитку інформації. Визначаються риси інформаційного суспільства, особливості інформаційної культури в суспільстві. Намічені перспективи інформатизації сучасних суспільств.

Ключевые слова: *інформатизація, інформаційний процес, інформаційна культура, суспільство, соціокультурні умови, інформаційне суспільство, інформаційні потреби.*

This article analyzes the nature of the process of informatization of modern society, characterized by its position in the global and domestic space culture. The attention to historical aspects of information. Defined features of the Information Society, features the information culture in society. Prospects of informatization of modern societies.

Keywords. *Information, information processes, information culture, community, social and cultural conditions, information society, information needs.*

Постановка проблеми. *Із другої половини ХХ століття в цивілізованому світі відбувається суттєве збільшення значення і ролі інформації у вирішенні практично всіх завдань світового співтовариства. Це є переконливим доказом того, що науково-технічна революція поступово перетворилася в інтелектуально-інформаційну.*

Сучасний етап розвитку цивілізації також характеризується зростаючою роллю інформаційних і комунікаційних технологій, що є, на думку вчених Р. Абдєєва [1], Г. Воробйова [4], [5], Є. Демиденка [7], М. Моїсєєва [16], глобальною інформаційною революцією, яка за своїми масштабами й наслідками у багато разів перевершує промислову (ХІХ ст.) та науково-технічну (середина ХХ ст.) революції.

Проблема інформатизації суспільства (поряд з іншими подібного рангу – безпеки, екології тощо) стала пріоритетною і значення її в суспільстві постійно зростає.

Аналіз досліджень проблеми. Ще у 50-70 роки ХХ століття стало очевидно, що людство вступає в нову епоху, дорогу до якої проклав бурхливий розвиток техніки і, в першу чергу, комп'ютерів, НТР в цілому. Розвиток комп'ютерних технологій дозволив суспільству підійти до глобальної проблеми інформатизації, пов'язаної з швидко зростаючими інтеграційними процесами, проникаючими в усі сфери нашої діяльності: науку, культуру, освіту, виробництво, управління. Інформатизація суспільства – це глобальний соціальний процес, особливість якого полягає в тому, що домінуючим видом діяльності в сфері суспільного виробництва є збір, накопичення, обробка, збереження, передача, використання, продукування інформації, здійснюваних на основі сучасних засобів мікропроцесорної та обчислювальної техніки, а також різноманітних засобів інформаційної взаємодії та обміну.

У нинішніх соціокультурних умовах інформація розглядається як щось самостійне – поряд із такими категоріями, як матерія й енергія. Так, А. Урсул стверджує, що інформація є не просто властивістю чи атрибутом матерії й усіх її систем, а відіграє дуже важливу роль у «житті» цих систем, у природі взагалі [22, с. 6]. Багато фактів і виявлених закономірностей свідчать на користь пріоритетів інформації над речовиною й енергією: все більше замішуючи матеріально-енергетичні ресурси або істотно їх доповнюючи, інформація допомагає кардинальним чином змінити всю структуру соціальної діяльності.

Найбільш загальне визначення терміна «інформація» подають філософи, якими вона визначається як «... відбиття розмаїтості в будь-яких об'єктах і процесах живої й неживої природи» [24, с. 222].

Виклад основного матеріалу. Історія розвитку інформатизації почалася в США з 60-х років ХХ століття. Потім це поняття розглядалося низкою країн, таких як Японія в 1970-х роках і з кінця 1970-х років країнами Західної Європи. Універсальним технічним засобом обробки будь-якої інформації став комп'ютер, який грає роль підсилювача інтелектуальних можливостей людини і суспільства в цілому. Поява і розвиток комп'ютерів – це

необхідна складова процесу інформатизації суспільства та освіти. При інформатизації суспільства основна увага надається комплексу заходів, спрямованих на забезпечення повного використання достовірного, вичерпного і своєчасного знання в усіх видах людської діяльності. Саме тому, це поняття є ширшим, ніж «комп'ютеризація суспільства», де основна увага приділяється розвитку і впровадженню бази комп'ютерів, що забезпечують оперативне отримання інформації.

У понятті «інформатизація суспільства» акцент необхідно робити не стільки на технічних засобах, скільки на сутності і цілях соціально-технічного прогресу. Інформатизація на базі впровадження комп'ютерних і телекомунікаційних технологій є реакцією суспільства на потребу в істотному збільшенні продуктивності праці в інформаційному секторі суспільного виробництва, де зосереджено більше половини працездатного населення.

У більшості розвинених країн розуміють, що відставання у сфері інформаційних і комунікаційних технологій може стати згубним для їхнього розвитку в цілому. Товариство з високим рівнем розвитку і використання інформаційних технологій, розвиненими інфраструктурами, що забезпечують виробництво інформаційних ресурсів і можливість доступу до інформації, називають інформаційним (ІС). Сама назва «інформаційне суспільство» вперше з'явилося в Японії в середині 60-х років ХХ століття.

Японські вчені вважають, що в інформаційному суспільстві процес комп'ютеризації дасть людям доступ до надійних джерел інформації, позбавить їх від рутинної роботи, забезпечить високий рівень автоматизації обробки інформації у виробничій і соціальній сферах. Рушійною силою розвитку суспільства має стати виробництво інформаційного, а не матеріального продукту.

Визначаються наступні характерні риси інформаційного суспільства:

- вирішена проблема інформаційної кризи;
- забезпечений пріоритет інформації в порівнянні з іншими ресурсами;
- головною формою розвитку стане інформаційна економіка;

- в основу суспільства будуть закладені автоматизовані генерація, зберігання, обробка та використання знань із допомогою новітньої інформаційної техніки та технології;
- інформаційна технологія набуде глобального характеру, охоплюючи всі сфери соціальної діяльності людини;
- формується інформаційна єдність всієї людської цивілізації;
- за допомогою засобів інформатики реалізовано вільний доступ кожної людини до інформаційних ресурсів всієї цивілізації;
- реалізовані гуманістичні принципи управління суспільством і впливу на навколишнє середовище.

Ближче всіх на шляху до інформаційного суспільства стоять країни з розвинутою інформаційною індустрією, до числа яких слід віднести США, Японію, Англію, Німеччину, країни Західної Європи. У цих країнах вже давно одним із напрямів державної політики є напрям, пов'язаний з інвестиціями та підтримкою інновацій в інформаційну індустрію, розвиток комп'ютерних систем та телекомунікацій.

У період переходу до інформаційного суспільства необхідно підготувати людину до швидкого сприйняття й обробки великих обсягів інформації, оволодіння нею сучасними засобами, методами і технологією роботи. Крім того, нові умови праці породжують залежність інформованості однієї людини від інформації, одержаної іншими людьми. Тому вже недостатньо вміння самостійно освоювати і накопичувати інформацію, а необхідно навчитися такої технології роботи з інформацією, коли готуються і приймаються рішення на основі колективного знання. Це говорить про те, що людина повинна мати певний рівень культури з поводження з інформацією. Для відображення цього факту був введений термін «інформаційна культура».

Інформаційна культура – вміння цілеспрямовано працювати з інформацією і використовувати для її отримання, обробки і передачі комп'ютерну інформаційну технологію, сучасні технічні засоби і методи.

У науковій літературі пропонується значна кількість визначень інформаційної культури. Так у роботі В. Мілітарєва й І. Яглома [14] зустрічається визначення інформаційної культури як сукупності знань

про основні методи подання інформації й умінь застосовувати їх на практиці для формулювання й розв'язання змістових завдань.

По-іншому до цього підходить Е. Семенюк: «Інформаційна культура – ступінь досконалості людини, суспільства або певної його частини у всіх можливих видах робіт з інформацією: її одержанні, накопиченні, кодуванні й переробці будь-якого виду, у створенні на цій основі якісно нової інформації, її передачі, практичному використанні» [21, с.3].

Також можна навести і визначення Б. Семеновкера: «Інформаційна культура – сукупність інформаційних можливостей, доступних фахівцеві в будь-якій галузі діяльності в момент розвитку цивілізації» [20, с. 11–15].

Отже, більшість визначень передбачає й охоплює сукупність усього того, що включається в інформаційну діяльність, спрямовану на задоволення інформаційної потреби.

Оскільки без участі в інформаційній взаємодії з іншими людьми особистість не може існувати й відбутися, водночас постає питання про виникнення й розвиток соціальної потреби в інформації або інфопотреби. Фахівці В. Коган, В. Уханов, Г. Щербицький та інші, визнаючи значущість інформаційної потреби, визначають її як «мегапотребу», тому що реалізація усіх інших потреб передбачає, насамперед, задоволення потреби в інформації. Правий В. Коган, стверджуючи наступне: «Реалізація всіх інших потреб: у праці, освіті, дозвіллі, культурних і наукових благах тощо – як обов'язкова умова припускає попереднє задоволення потреби в інформації» [8, с. 54].

На сьогодні існує значна кількість визначень інформаційної потреби. Наприклад, «інформація необхідна для досягнення якоїсь мети» [3, с. 57], «властивість окремої особи, колективу або якої-небудь системи, що відображає необхідність одержання інформації, яка відповідає характеру дій або роботи, що виконуються» [3, с. 57].

Для галузі освіти ближче визначення інформаційних потреб О. Кузнецова: «Інформаційна потреба – це потреба в знанні, яка властива кожному суспільству, що виражає його індивідуальність та одержує конкретне відображення у формі інформаційних запитів» [9, с.23]. В. Полонський, диференціюючи інформаційні

потреби працівників освіти, керівників освітніх установ, НДІ, відповідальних працівників міністерств і відомств, учених, вчителів, відносить цей вид потреб до особливої сфери пізнавальної й практичної діяльності, внутрішнього переживання людини [19, с. 71].

Психологами, зокрема М. Мирімановою, інформаційна потреба розуміється як усвідомлена необхідність «в одержанні певних порцій інформації з того, що може бути надане інфосередовищем» [15, с. 4]. Основна увага в цьому визначенні надана одержанню необхідної інформації із загальних «запасів» і зовсім ігнорується діяльність із виробництва нової інформації. Але ж саме одержання принципово нової інформації є результатом інформаційної потреби, що виникла.

Низка інших дослідників як основний момент формування й розвитку інформаційних потреб розглядають психологічну модель чи образ. Так, на думку Д. Блюменау, «інформаційна потреба є актом усвідомлення недостатності наших знань для добудови психологічної моделі об'єкта, моделі, що відбиває рівень наших уявлень про даний об'єкт» [2, с. 8]. Представники діяльнісного підходу в інформації – Р. Гіляревський, В. Маркусова, О. Чорний, стверджують, що інформаційна потреба – це усвідомлена необхідність в інформації для розв'язання поставленого завдання за розробленим планом [6, с. 5]. Г. Щербичський із цього приводу відзначив, що «діяльність – це вихідний пункт реалізації потреб пізнання, а отже, і вихідний пункт потреби в інформації. Діяльність є тим «входом», через який здійснюється реалізація потреб суб'єкта в інформації» [25, с. 47].

Згідно позиції Н. Маркової, інформаційну потребу доцільно розглядати в ширшому сенсі: «як потребу в комплексі відомостей, що доповнюють первісне значення, за допомогою якого суб'єкт інформаційного впливу вирішує об'єктивну проблему, що виникла перед ним у процесі взаємодії із навколишньою реальністю й розв'язання якої пов'язане з підтримкою його діяльності в доступному для огляду проміжку часу на оптимальному рівні, у рамках соціуму, професійної діяльності» [12, с. 139].

Значна частина дослідників пов'язують інформаційні потреби, насамперед, із потребою у науковій або іншій спеціальній

інформації. Так, на думку представника цього підходу Т. Федорової, інформаційна потреба є внутрішнім станом суб'єкта, що відбиває дефіцит наукової інформації, необхідної для використання в науковій або науково обґрунтованій діяльності [23, с. 54]. А. Т. Муранівський вважає, що «під інформаційною потребою варто розуміти властивість людини або певної системи (наприклад, виробничого або управлінського процесу тощо), яка відбиває необхідність регулярного одержання й використання інформації, що забезпечує ефективне функціонування цієї системи» [17, с. 4].

При безлічі думок про сутність інформаційних потреб головною проблемою, все ж таки, залишається розкриття механізму їхнього формування й функціонування. Вивченню цього вектору присвятили свої роботи вже частково згадані вчені Р. Гіляревський, Н. Зинов'єва, В. Коган, В. Маркусова, А. Соколов, О. Чорний, Г. Щербицький та інші.

Для вільної орієнтації в інформаційному просторі людина повинна володіти інформаційною культурою як однією зі складових загальної культури. Інформаційна культура пов'язана із соціальною природою людини. Вона є продуктом різноманітних творчих здібностей людини і виявляється в таких аспектах:

- у конкретних навичках із використання технічних пристроїв (від телефону до персонального комп'ютера і комп'ютерних мереж);
- у здатності використовувати у своїй діяльності комп'ютерну інформаційну технологію, базовою складовою якої є численні програмні продукти;
- в умінні «витягати» інформацію з різних джерел: як з періодичної преси, так і з електронних комунікацій, представляти її в зрозумілому вигляді та вміти ефективно використовувати;
- у володінні основами аналітичної переробки інформації;
- в умінні працювати з різною інформацією;
- в знанні особливостей інформаційних потоків у своїй сфері діяльності.

Інформаційна культура вбирає в себе знання з тих наук, які сприяють її розвитку і пристосуванню до конкретного виду діяльності (кібернетика, інформатика, теорія інформації,

математика, теорія проектування баз даних і низка інших дисциплін). Невід'ємною частиною інформаційної культури є знання нової інформаційної технології та вміння її застосовувати як для автоматизації рутинних операцій, так і в неординарних ситуаціях, що вимагають нетрадиційного творчого підходу.

В інформаційному суспільстві необхідно почати опановувати інформаційною культурою з дитинства, спочатку за допомогою електронних іграшок, а потім залучаючи персональний комп'ютер. Для вищих навчальних закладів соціальним замовленням інформаційного суспільства слід вважати забезпечення рівня інформаційної культури студента, необхідної для роботи в конкретній сфері діяльності. В процесі прищеплення інформаційної культури студенту у вузі разом із вивченням теоретичних дисциплін інформаційного напрямку багато часу необхідно приділити комп'ютерним інформаційним технологіям, що є базовими складовими майбутньої сфери діяльності.

В інформаційному суспільстві центр ваги припадає на суспільне виробництво, де істотно підвищуються вимоги до рівня підготовки всіх його учасників. Тому в програмі інформатизації особлива увага приділяється інформатизації освіти як напряму, пов'язаного з придбанням і розвитком інформаційної культури людини. Це, в свою чергу, ставить освіту в положення «об'єкта» інформації, де потрібно так змінити зміст підготовки, щоб забезпечити майбутньому фахівцю не тільки загальноосвітні і професійні знання в галузі інформатики, а й необхідний рівень інформаційної культури.

Уже зараз не можна не бачити поглиблення протистояння між людьми, які займаються розробкою інформаційних технологій, та окремими категоріями людей, наприклад, жителів села певної вікової групи (цим людям дуже важко або зовсім неможливо адаптуватися до середовища інформаційного суспільства). Інформаційні технології іноді безцеремонно втручаються в приватне життя людей та організацій, руйнуючи його. Загострюється проблема відбору якісної і достовірної інформації.

Становлення інформаційного суспільства є атрибутом прогресу, оскільки роль знання, як вирішального чинника динаміки

суспільства, стає все більш очевидною. За умов стабільного розвитку інформаційних технологій, засобів і систем зв'язку, сфери виробництва і послуг, інформатизація відбуватиметься успішно з опорою на швидкий розвиток високих технологій в машинобудуванні і засобів зв'язку. При успішному розвитку інформатизації відбуватиметься відкриття існуючих та створення нових баз даних і знань, необмежений доступ до всіх засобів зв'язку, і особливо до персональних комп'ютерів; комп'ютеризація системи перекваліфікації кадрів та освіти, автоматизація промисловості, обробної та добувної галузей, транспорту та переробки сільськогосподарських продуктів, роботизація і створення гнучких виробництв. Це, відповідно, призведе до збільшення чисельності працівників у сфері інформатизації і послуг.

Висновки. Таким чином, глобальною метою інформатизації є забезпечення необхідного рівня інформованості населення, зумовленого цілями соціально-економічного розвитку країни. Головним підсумком інформатизації стане забезпечення вільного своєчасного доступу населення до регіонального, державного і світового інформаційного фонду, формування потреби і свідомої необхідності його використання в процесі діяльності у кожного члена суспільства.

Створення та розвиток індустрії переробки інформації є визначальним напрямом в інформатизації, адже саме ця галузь, використовуючи сучасні засоби і технології, виробляє кінцевий продукт – інформацію, поповнює і підтримує інформаційний фонд, забезпечує доступ до нього і використання населенням країни.

Інформація належить до таких напрямів НТП, які не можуть успішно розвиватися без широкої міжнародної кооперації. Жодна країна в світі не в змозі самостійно ефективно розвивати всі напрями інформатизації. Тільки активна участь у міжнародному співробітництві та поділі праці у сфері інформатизації створить можливості для забезпечення необхідних темпів інформатизації нашого суспільства.

Інформатизація повинна бути спрямована на підвищення ефективності використання потенціалу країни, на реалізацію механізмів розвитку цивілізації в цілому і бути орієнтованою на задоволення інформаційних потреб усіх членів суспільства.

Список використаних джерел і літератури

1. Абдеев Р. Философия информационной цивилизации / Р.Абдеев. – М. : Владос, 1994. – 336 с.
2. Блюменау Д. К уточнению исходных понятий теории информационных потребностей / Д.Блюменау // Науч. и техн. информ. – Сер. 2. – 1986. – № 2. – С. 8.
3. Бониц М. Научное исследование и научная информация / М. Бониц. – М. : Наука, 1987. – С. 57.
4. Воробьев Г. Молодежь в информационном обществе / Г. Воробьев. – М. : Наука, 1990. – 265 с.
5. Воробьев Г. Твоя информационная культура / Г.Воробьев. – М. : Молодая гвардия, 1999. – 303с.
6. Гиляревский Р. Научные коммуникации и проблема информационной потребности / Р.Гиляревский, В. Маркусова, А. Черный // Науч. и техн. информ. – Сер. 1. – 1993. – № 9. – С. 5
7. Демиденко Э. Историческая поступь культуры: Земледельческая, урбанистическая, ноосферная / Под. ред. Э. С. Демиденко. – Брянск, 1994.-192с.
8. Коган В. Человек в потоке информации / В.Коган. – Новосибирск: Наука, 1981. – С. 54.
9. Кузнецов О. Информационные системы для руководителей / О. Кузнецов. – М. : Экономика, 1973. – С. 23.
10. Лалл Дж. Мас-медіа, комунікації і культура: глобальний підхід / За ред. О. Грищенко. – К. : «К.І.С.», 2002. – 264 с.
11. Маргулис А. Социальные потребности как детерминанта человеческой деятельности / А.Маргулис. – М. : Наука, 1985. – С. 4.
12. Маркова Н. Социокультурные основания процесса формирования личностной структуры человека в условиях становления информационного общества: Дис. ...канд. культурологии: 24.00.01 / Кемеровская государственная академия культуры и искусств / Н. Маркова. – Кемерово, 2003. – С. 139
13. Матрос Д. Управление качеством образования на основе новых информационных технологий и образовательного мониторинга / Д. Матрос, Д. Полев, Н. Мельникова. – М. : Педагогическое общество России, 1999. – С. 25.

14. Милитарев В. Информационная культура эпохи НТР / В.Милитарев, И. Яглом. – Новосибирск: Наука, 1990. – 189 с.
15. Мириманова М. Информационная потребность как психологическая проблема / М.Мириманова // Науч.-техн. информ. – Сер.1. – 1987. – № 4. – С. 4.
16. Моисеев Н. Человек и ноосфера / Н. Моисеев. – М. : Молодая гвардия, 1990. – 351 с.
17. Мурановский Т. Теория и практика научно-технической информации. Информационные потребности: Учеб. Пособие / Т. Мурановский / Моск. гос. ист.-арх. ин-т. – М., 1985. – С. 4.
18. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / под ред. Е. С. Полат. – М. : Академия, 1999. – С. 127.
19. Полонский В. Научно-педагогическая информация: Словарь-справочник / В. Полонский. – М. : Новая школа, 1995. – С. 71.
20. Семеновкер Б. Информационная культура: от папируса до компактных оптических дисков / Б. Семеновкер // Библиография. – 1994. – № 1. – С. 11–15.
21. Семенюк Э. Информационная культура общества и прогресс информатики / Э.Семенюк // НТИ. – Сер.1. – 1994. – № 7. – С. 3.
22. Урсул А. Модель устойчивого развития цивилизации: информационные аспекты / А. Урсул // НТИ. – Серия 2. – 1994. – № 12. – С. 6.
23. Федорова Т. Теория информационных потребностей и практика их удовлетворения в сфере исследований культуры / Т. Федорова // Информация и научные исследования культуры: Сб. науч. тр. / АН СССР, НИИ культуры. – М., 1988. – С.54.
24. Философский энциклопедический словарь. – 2-е изд. – М. : Сов. энцикл., 1989.
25. Щербицкий Г. Информация и познавательные потребности / Г. Щербицкий. – Минск: Изд-во БГУ, 1983. – С. 47.